

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 3

- Juiste mogelijke positieve gevolgen voor de bevolking van Lombok zijn: 2
  - De grote buitenlandse mijnbouwbedrijven mogen/zullen geen kwik gebruiken, waardoor de bron van de gezondheidsproblemen onder de bevolking wordt weggenomen.
  - Er ontstaan meer kansen op legale werkgelegenheid.
  - Door de komst van nieuwe werknemers zal meer geld besteed worden in de lokale economie.

Opmerking

Aan een juist mogelijk positief gevolg voor de bevolking van Lombok 1 scorepunt toekennen.

- Juiste mogelijke negatieve gevolgen voor de bevolking van Lombok zijn: 1
  - De grote winsten zullen ten goede komen aan het mijnbouwbedrijf en/of de nationale overheden.
  - De lokale bevolking raakt de inkomsten uit de kleinschalige goudwinning kwijt.
  - De lokale bevolking kan een deel van de grond kwijtraken (doordat vergunningen worden afgegeven).
  - Er kan schade door grootschalige mijnbouw aan de leefomgeving ontstaan.

Opgave 6 – Thee in Indonesië

---

21 maximumscore 2

Juiste kenmerken zijn:

- Het noorden van Sumatra is een bergachtig gebied.
- Het noorden van Sumatra heeft een warm en vochtig (tropisch) klimaat.

per juist kenmerk 1

22 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- een groot deel van Java (in tegenstelling tot het noorden van Sumatra) een periode van het jaar onder invloed staat van een hogedrukgebied / van droge lucht uit Australië / niet het hele jaar onder invloed staat van de ITCZ (oorzaak) 1
- waardoor een groot deel van Java een droge tijd heeft (en de thee daar dus van betere kwaliteit is) (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 2	
	• (bodem)erosie	1
	• Juiste manieren zijn:	1
	– De theeplanten staan parallel aan de hoogtelijnen.	
	– De theeplanten staan dicht op elkaar (zodat de hele bodem bedekt is).	
24	maximumscore 2	
	Uit de redenering moet blijken dat	
	• bedrijven verplicht zijn om grondstoffen te bewerken tot halffabricaat of eindproduct / geen onbewerkte grondstoffen mogen exporteren	1
	• zodat het exportaandeel van onbewerkte thee is afgenomen / van bewerkte thee is toegenomen	1

Leefomgeving

Opgave 7 – Het project Grensmaas

25	maximumscore 2	
	Een juiste uitleg is:	
	• De Maas stroomt tegenwoordig minder hard / heeft tegenwoordig een kleinere piekafvoer / heeft tegenwoordig een regelmatiger regiem (dan in het Pleistoceen) (oorzaak)	1
	• waardoor grind tegenwoordig al stroomopwaarts van de Grensmaas bezinkt / tegenwoordig bij de Grensmaas alleen maar fijner sediment wordt afgezet (gevolg)	1
26	maximumscore 2	
	Juiste doelen zijn:	
	– grindwinning (economische dimensie)	
	– natuurontwikkeling (dimensie natuur)	
	per juist doel	1
27	maximumscore 1	
	Uit het antwoord moet blijken dat het Julianakanaal vlak naast de Grensmaas loopt (zodat de scheepvaart geen hinder heeft van een vrij meanderende Grensmaas).	

aardrijkskunde havo

Centraal examen havo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen aardrijkskunde havo:

Op **pagina 10, vraag 23**, bij de **tweede deelscore**, moet het deelscorepunt altijd worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:

Bij het tweede deel van de vraag wordt abusievelijk verwezen naar de theeplantage in bron 1. De foto van de theeplantage is echter in het bronnenboekje opgenomen in bron 2.

Het eerste deel van de vraag dient conform het correctievoorschrift te worden nagekeken.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren aardrijkskunde havo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter